

تو در تویی شگردها

هشت جُستار
داستان نویسی

حسین سنایور

www.veetab.ir

MIX
papier aus verantwor-
tungsvollen quellen
FSC® C019863

نشان استاندارد کاغذ بالک سوند

سرشناسه: سنابور، حسین، -۱۳۳۹
عنوان و نام پدیدآور: هشت جستار داستان‌نویسی: تودرتویی در دهها /
حسین سنابور
مشخصات نشر: تهران، نشر چشمه، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری: ۱۲۶ ص.
شابک: 978-600-229-667-2
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
موضوع: داستان‌نویسی
موضوع: داستان... هسته‌های داستانی، پیرنگ‌ها، و غیره
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۴ هـ ۸۵ ص / PN۲۳۵۵
رده‌بندی دیویی: ۸۰۸ / ۳
شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۴۱۵۱۳۲۷

cheshmehpublication

telegram.me/cheshmehpublication

www.cheshmeh.ir

رده‌بندی نشرچشمه: ادبیات - درباره‌ی ادبیات

تودرتویی شگردها هشت جستار داستانی نویسی حسین سنابور

چاپ: دارا

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ اول: تابستان ۱۳۹۵، تهران

ناشر: نشر نی چاپ: یوسف امیرکیان

این چاپ و تیراژ مخصوص نشرچشمه است.

هرگونه اقتباس و استفاده از این اثر مشروط به دریافت اجازه‌ی کتبی ناشر است.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۹-۰۰۲-۰۲

تلفن دفتر انتشارات نشرچشمه:

۸۰۹۱۲۱۸۴-۵

دفتر فروش نشرچشمه:

تهران، خیابان انقلاب، خیابان ابوریحان، خیابان مطهری، پلاک ۳۵

تلفن: ۶۶۴۹۲۵۲۴

کتاب‌فروشی نشرچشمه‌ی مرکزی:

تهران، خیابان کویم‌خان‌زند، نبش میرزای شیرازی، شماره‌ی ۱۰

تلفن: ۸۸۹۰۷۷۶۶

کتاب‌فروشی نشرچشمه‌ی کورش:

تهران، بزرگراه ستاری شمال، نبش خیابان پیامبر مرکزی، مجتمع تجاری کورش، طبقه‌ی پنجم، پلاک ۴

تلفن: ۴۴۹۷۱۹۸۸-۹۰

کتاب‌فروشی نشرچشمه‌ی آرن:

تهران، شهرک قدس (غرب)، بلوار فرحزادی، نرسیده به بزرگراه نیایش، خیابان حافظی، نبش خیابان فخرامقدم

مجتمع تجاری آرن، طبقه‌ی ۳

تلفن: ۷۵۹۳۵۴۵۵-۷

دهرت

۶	ورود به
۸	داستان کابوسی
۳۱	داستان جنایی: انگاره‌ی ماز
۴۲	نظرگاه: کارکردهای نامتعارف
۶۹	راوی همچون نقاب
۸۲	کارکردهای دوم شخص
۱۰۶	داستان یعنی مواجهه
۱۱۲	قصه‌یی که نباید گفت
۱۱۹	سختی جذاب، آسانی دل‌کنندگی

ورودیه

این مجموعه مقاله‌ها مانند کتاب دیگر، ده جستار داستان‌نویسی و جادوهای داستان (چهار جستار داستان‌نویسی) مجموعه‌یی از چند جُستار است؛ مقالاتی که وجه مشترک‌شان داستان‌نویسی است، اما نه لزوماً در یک حوزه‌ی آن. از این جهت چندان شبیه کتاب‌های معمول آموزشی نیست که یک موضوع مشخص و احیاناً جزئی را مبنای کارشان کرده‌اند. اما برای خوانندگی احسان‌پوگیری که دو کتاب دیگر را هم خوانده باشد، مقاله‌های این کتاب ادامه‌ی همان کارها تلقی خواهد شد. چنان‌که مقاله‌های درباره‌ی «نوع داستان»، در کتاب‌های دیگر هم بوده است و به نوعی این دو مقاله می‌توانند مکملی بر آن‌ها باشند، ضمن این‌که استقلال خردسالی را هم دارند و می‌توانند مبنای واکاوی دو نوع داستانی «کابوسی» و «جنایی» باشند که اولی، داستان کابوسی، خود داستان‌هاش از زمان بوف کور در داستان‌نویسی ماساها دارد و گاهی با ملکوت و بعضی رمان‌های کوتاه دیگر، گسترش هم پیدا کرده. یعنی داستان کابوسی نوعی از داستان است که با یکی دو رمان کوتاه مهم اتفاقاً خوب هم مطرح شده، بدون این‌که بحث جدی درباره‌ی آن در بگیرد و چند و چون شگردها و حتا جهان‌نگری آن مشخص شود. به دومی، یعنی به داستان جنایی، هم که چندان جایی در ادبیات ما نداشت، در چند سال اخیر به شدت توجه شده (حتا بیش از هر نوع دیگری). کتاب‌های

نظری بی هم که درباره‌ی داستان‌های جنایی ترجمه شده، حتماً این توجه را بیشتر هم خواهد کرد. اما تا جایی که من دیده‌ام این کتاب‌ها چندان وجهی آموزشی ندارند و شگردهای چنین داستان‌هایی را آموزش نمی‌دهند. این کاری است که من سعی کرده‌ام در مقاله‌ی «داستان جنایی: انگاره‌ی ماز» بکنم. سه مقاله‌ی «نظرگاه: کارکردهای نامتعارف»، «راوی همچون نقاب»، و «کارکردهای دوم شخص» قرار است دوباره بحث‌هایی را درباره‌ی جنبه‌های کمتر دیده‌شده‌ی موضوع نظرگاه و راوی طرح کنند و با بررسی بعضی رمان‌ها، بگویند کارکردهای خاص‌تر و احياناً غریب‌تر نظرگاه‌ها و راوی‌ها چه بوده است. در «داستان یعنی مواجهه» تمرکز بر صحنه‌هایی کلیدی بعضی داستان‌هاست که توانسته‌اند در لحظات اوج یا کشمکش‌های مهم، تأثیری جدی بر دیت استار گذازند. «قصه‌یی که نباید گفت» قرار است هم تفاوت‌های قصه و داستان را بررسی کند و هم بگوید چه‌طور از پاورقی نویسی پرهیز کنیم و داستان‌مان را به لایه‌های عمیق‌تر زناگی شخصیت‌ها ببریم تا به جای قصه‌گویی صرف، واقعاً داستان نوشته باشیم. مقاله‌ی آخر، «سختی جذاب، آسانی دل‌کنندگی» هم در همین جهت است و همان موضوع را از زاویه‌ی دیگری باز می‌کند تا مگر سرانجام از یک احساس شخصی و سلیقه‌ی به نفع یا زیاده‌برای ارزیابی داستان‌ها، نه با نقد و نظر، که با همان سطح اولیه‌ی خوانندگی و درک احساسی‌یی که نسبت به هر داستانی پیدا می‌کنیم.

هر چه هست، چه در این کتاب و چه در دو مجموعه جستار قبلی سعی من ابتدا عمیق‌تر کردن نگاه‌مان به داستان بوده است و سپس، از همان طریق، آموزش بعضی جنبه‌های داستان‌نویسی. موفق یا ناموفق، ارزیابی‌اش با خواننده‌گان.